

# N E M Z E T I T Á R S A L K O D Ó

Aprilis 4dik napján 1837.

## EGY ÁNGOL KERESKEDŐ TUDÓSÍTÁSAI SZIBÉRIÁRÓL.

(Végzet.)

Felébredék megijedve, de nem képzelhet-  
vén más okát szánam mozgásának mint a' magam  
mozgatását alvásom ideje alatt, nem gyaníték  
abból semmi engem fenyegető új veszedelmet.  
Néhány pillantásig tartó csendesség után újra ér-  
zém hajlékomat mozogni 's azután oly keményen  
megrázattatni hogy a' miatt a' szán felis fordú-  
la. Azonban magam körül semmi más zörrenést  
nem vehetek észre galiczkám oldalának körmöl-  
tetésén kívül. Ezen való nyughatatlanságomat  
nem tudom ki mondani. A' félelemtől kénysze-  
rítve keményen tartottam szánam ajtaját ne  
hogy vagy magára kinyiljék, vagy kívülről ki-  
nyittassék; és az a' felől való gondosság, öszve  
kötetve a' szán eldőlése által okozott alkalmat-  
lan helyheztetésemmel öt vagy hat órát a' leg-  
gyötrelmesebb állapotban töltete-el velem. Vég-  
re mind a' körmölés mind a' mozgás megszű-  
nék, de nekem még sem volt bátorságom fog-  
házamból kijöni, noha tapasztalám hogy már meg-  
viradott. Minthogy pedig annyi eleségem volt  
mennyivel néhány nap minden más segítség nél-

*Első felesztendő.*

kül elélhettem 's levegő és világosság is a' szán fedelén levő kicsin ablakon juthatott hozzám ily állapotban az asszonyságok látogatását vagy az őrkatonák vissza jöttét bévágni meghatározám magamban.

A' kormányzóné szerecsémre ígéretéről megemlékezék, és még az nap barátjeival látogatásomra jöve, 's kocsijának messzünnen észre vettem zörgése eloszlata minden félelmemet. Sieték hát kiszállani szánamból, kikerülendő tréfajokat ha gyengeségem valamely jele észre véte-tett volna; sőt azon is kételkedém, ha valyon elbeszéljem-e esetemet, 's mindenek felett megijedésemet. Azonban, noha most a' veszedelem-ből kiszabadultam, még is meggondolám hogy ha a' jövő éjjel a' veszély ismét megújulna; azon esetre a' jó tanács nem lenne szükség feletti. Elbeszélém tehát egész hideg vérrel a' ki állott vi-szontagságot. Sokkal figyelmesebben hallgaták azt mint előre vártam; sőt nyughatalanságomat is nevelék, elbeszélvén annak okát. Az — mondá-nak-mi a' mult éjjel engem háborgatott, a' be-nor vagy más vadállatok. Meghagyák tehát hogy-nap lemente után soha szánamat el ne hagyjam, 's ajtaját is jól bezárjam. A' be nor ok medve-nemek, melyek mindenkor csordáslag járnak a' szibériai erdőkben. Ezek dühösek és kegyetlenek mikor megéheznek; sőt télben lehet látni őket prédáért a' falukra is rá rohanni semmit sem gondolván a' lakosok fegyvereikkel. Ezen állatok vér-szomja nyárban kisebbedik ugyan mivel akkor tápláltatásokra számtalan félénk állatokat talál-hatnak, még is mindenkor veszedelmesebb hogy som tőlök félni ne kellene; sőt az utazóknak is az erdőben csak ezen egy ellenségtől lehet tar-taniok. Az asszonyságok mind ezek mellett is visz-sza adák bátorságomat azt erősítvén: hogy szá-

namban bátorságban lehetek, és nincs példa reá hogy a' vadászok, kik az éjszakát így szokták eltölteni tölök valaba megbántást szenvedtek volna. Nyughatatlanság nélkül várák a' következő éjszakát, 's jelen állapotomban nem látván semmi olyast, mi boldogabb jövődőt nem ígért volna nekem; kevesebb tartózkodással tölteték időt a' négy asszonysággal. Az a' mód melylyel udvarias magam viseletét 's hízelgéseimet fogadták, azt ítéltem, hogy ezen fagyos és durva éghajlat alatt sem egészen esmeretlen az udvariasság. Amaz asszony, kinek kellemeit fennebb dicsérem, csak hamar észre vette; hogy én közte és a' többiek közt különbséget teszek. Szemei ezer meg ezer dolgokat mondanak nekem, melyeket magam részére magyarázhatni teljesen hívém; sőt módot találtam abban is; hogy minnek előtte tőlem eltávoloztak volna, tőle irántami indulatjának bizonyos jelét is vehessem.

Azonban egyedül maradván, midőn szánomat, megrongyollott köntöseimet 's végre szerencsétlenségem minden környülményeit megtekintettem volna, nem tehetém; hogy ki ne nevessek magamban egy oly ösztönt, mely engem az életre megkívántató legszükségesebb kényelmek hiánya mellett is nyájaskodásra ingerle. Hát, mondék, édesebb-e szeretni mint élni? — bámulván azt, a' mi szivemen történt. — Hát a' szerelemnek egyetlen egy szikrája miképpén adhatá egyszerre vissza oly helyzetemben; melyben az életet terének tartom vala, jó kedvemet? A' helyett tehát hogy ezen tünemény okai után hosszason tapogatóztam volna, elhatározám kedvező szerencsém állapotom könnyítésére használni. Ezen kedves gondolatokkal foglalatoskodva vonám-bé magam szánamba; melyben néhány ó-

rát sokkal nagyobb meglepéssel tölték-el, mint a' mennyi öszve férhetett következő esetemmel.

A' benorok fél éj tájban hozzám ismét vissza térének. Az asszonyok által tett felvilágosítás után nem féltem tőlök úgy mint ezelőtt, azt képzelvén hogy a' legnagyobb rossz, melyet nekem mivelhetnek csak álмам félbe szakasztása, 's valójában eleintén csak szánomat is mozgaták, 's ehhez képest arra is számolék hogy a' jelen éjszaka is annyival béérem mint a' mult éjjel; azonban érzém hogy szánam oly erővel és sebességgel ragadtatik, melyből ítélve el kelle magammal hitetnem, hogy elindulásom helyétől igen messze távoztam. Egy előre hajlandó valék ezen történetet az asszonyoknak tulajdonítani, kiket képeseknek tarték, hogy az én róvásomra magoknak idő töltést szerezzenek. Oh de mi látat lett volna, fél éjszakán Cianguttól két mértföldre egy kis jó kedvűt egésségeket, sőt életeket is kockáztatni! Ez a' gondolat egyenesen az igazsághoz juttata. Az egész dolgot tehát a' benoroknak tulajdonítám; 's teljesen meggyőződém a' felől; hogy ezen elmés állatok szánamnak kívül levő húzó szíját fogaikkal megfogván annál fogva huztak-bé az erdő mélyébe.

Az Istennek ajánlám tehát magamat nem lévén senki más, kinek segedelméhez ily szorongató veszedelmemben bizhattam volna. Egy csoport éhes medvének, mely oly dühösön és vakmerőleg hurczolt a' csak elképzelése is halálos ijedséget okozta nekem. Már képzelém szánomat ezer darabokra szét zúzatni, és magamat ezen fene vadak vért szomjuhozó fogaik által szélyel szaggattatni. Ezen képzelet okozta borzasztó félelmemben egyet kiálték, vagy inkább ordíték, melytől úgy tetszett a' vadak megfélemlettek, vagy legalább én a' nékem engedett néhány

pillantásig tartó nyugalomból azt hozám-ki, hogy eltávoztak; 's magamhoz jövé azzal hízelkedtem magamnak, hogy az Isten könyörgésemet meghalgatta volna. De a' vadak újra megtámadtak. A' veszedelemmel kétségbe esésem is elkezdődék 's hittem elveszésemet. Gyakran ujtott kiáltásaim semmit sem használván látám magam előtt az elkerülhetetlen halált.

Ezután hurczoltatásom ugyan megszűnt, de a' körmölés és mozgatás egész éjen keresztül megtarta. Veszedelmemnek mostani elmaradása sem eleveníté meg csüggedező reményemet; hanem inkább azt hitetem el magammal, hogy a' nappal is csak azért jöne el, hogy végórám világosítsa; sőt hogy a' benoroknak könnyebb lenne nappal ily távol lévő helyén engem menedékből kivonczolni. Végre a' reggel megérkezék. A' szán tetején létező szoros ablakon hozzám hatolt világos sugárök kinézésre bátrítanak, de szűk volta miatt nem láthatám az engem fogva tartott ellenségeket. Talán ezek is a' nap feljöttével elébb állottak vala. Legalább a' csendességből, melyben napestig hagytak azt leliete kihoznom. — Megvallom azonban, hogy bátorságom mind e' mellett is nem jöve meg; hanem az egész napot oly leverettetésben töltém, hogy az étel sem jutá eszembe.

Ily helyzetemben egyedüli reménységem vala: hogy a' kormányzóné és barátnei nem találván ott a' hol elhagytak, abból majd gyanítandják veszedelmemet, 's mindent elkövetnek nyomomba akadhatni. Ily bizodalommal teljesen elhatározám szánamtól egy lépést se távozni. Ez alatt az éjszaka békövetkezék, de segedelem egyfelől sem mutatá magát. A' setétséggel gyötrelmeim is elkezdődtek 's reggelig tartottak; a' mikor oly elgyengülve érzém magamat hogy kén-

telen valék élelemhez nyulni. Ezután azzal kezdék most is, mint ezelőtt magamnak hízelkedni, hogy a' jó asszonyok, a' kik eddig oly nagy lelküleg pártoltak, ezután sem fognak balsorsomra bizni. Valósággal gondolkoztak is, ők rólam; de gondosságok sikerülése éppen úgy nem felelt meg az ő, mint az én kívánságomnak.

Egy egész hetet tölték szánamban kétségben esés és reménység közt, veszedelmemet minden éjjel bizonyosnak tartván; és ha néha néha félelmem annyira oszlott is, hogy más napra teryet gondolhassak ki, annak kivételére sem vala erőm. A' Gondviselés az éhséget vala használható váratlan szabadulásom eszközeül; öt vagy hat napra való eleségnél több nem lévén, a' negyedik végződésével elgondolám, hogyha tovább is vakmerőleg menekvő helyemben maradok, majd késő lenne attól távozni, mikor minden eleség elfogyott. Mert feltéve hogy nem jutok a' benorok fogára; akár, merre is intézzem útamat, legkisebb reményem sem lehet, hogy ezen selymterdők és terméketlen élőfák valami élelemre való adhassanak. Ezen megfontolás ellenére (oly mély gyökeret vert vala bennem a' félelem) még is kifogyék az eleségből, a' nélkül hogy ajtóm kinyitására magamat reá vehettem volna. A' hatodik nap is még mind bizonytalanságban valék, még mind bizván az orosz asszonyok nemes szívűségéhez; míg végre által látám hogy mindenképpen elkellene vesznem és hogy a' halálnak két neme közül, melyben az ég a' választást reám bizta, — a' kínzó éhségből megemertem, hogy a' vad benorok fogára jutni nem lenne oly borzasztó; de ez is vala a' bizonyosabb, mivel már erőm is annyira elfogyott, hogy menni is alig tudtam.

Ki indulék még is szánamból. Első lépéseim

tántorgók valának, melyek nem tudom félelmemnek-e vagy erőtlenségemnek valának következései. Egy néhány pillantásig nézegetém a' fővényben és szállásomon a' benorok nyomdokait. A' szán bőrözetje öszve vala szaggatva, 's én is megmaradásomat egyedül a' szándeszka vastagságának köszönhettem. A' húzó szíju ellenségeim gyilkos fogai által ketté rágatott, 's a' mi kevés belőle megvala, azon is a' marás bélyegei láthatók valának. Ez a' látás megfagyalálá véretem.

Ekkor mintegy dél lehetett. A' maga teljes erejében lévő nap sugarai valamennyire megerősítvén, azt is remélték: hogy a' vadak melyek kinzásomra mindenkor az éjszakát választották, nappal nem fogják útamat elállani. De merre menjek? Amhár a' hely, a' hol valék egy darab puszta vala, még is tőlem bizonyos távolságra nem láték egyebet a' földdel egy idős élőfáknál, melyek közé bémenni nekem irtózatos vala. Azonban azt is vevém észre hogy egy völgyben vagyok, melyből mindenfélé magását kell kimásznom. Sieték hát a' könnyebbnek tetsző úton elindulni; mintha semmi sürgetőbb reám nézve nem lett volna mint szánamtól eltávozni, minthá a' benoroktól egyebütt nem, csak a' völgyben kellett volna félnem. Kiérék tehát egy domb tetejére a' hol részszerént a' fáradság, részszerént a' gyengeségtől kénytelenítelve a' föbe leülék, azon néhány csepp erősítő italt elköltendő, melyet az utolsó szükségemre tartogattam, a' mikor magam körül egy rakás gombát meglátván, leszakaszték néhányat 's italomba mártogatám; úgy nézván ezen vad eledelt mint Istennek kedvezését. Az éhség elég jó ízűnek is találtatá velem ezen vendégséget.

Kételkedjék a' kinek tetszik a' Gondviselésben; de én, ki ezen segedelmében érezhető bi-

zonyságát tapasztaltam rólam való gondoskodásának, én megvallom, hogy életem megtartását egyedül nékie köszönhetem. Ezen órán kezdve, úgy tetszék nékem mintha kezen fogva vezérlett volna keresztül a' legnagyobb veszedelmeken. — Az említett vendégség által annyira megerősödve érzém magamat, hogy mindgyárt utnak eredék, arra határozván magamat, hogy nap lementével valamely élőfára felmászván azon tartandom éjszakai szállásomat. A' leszedett gombákat magammal vivém. Ily egyszerű eledel képes levén, erőmet vissza adni, nem kételkedém hogy sok más fűvek és gyökerek is a' szükségben éppen ily sükerrel nem használhatóának. Én — mondék — éppen oly állapotban vagyok milyenben az első emberek voltak a' teremtés után; nem esmerték ők az eledelül szolgálható dolgokat. Ezen tárgyban a' világosodást egyedül a' tapasztalásnak köszönhatték. Én is ezen úton megszereshetem, azt magamnak.

Egész tüzzel megyek, vala' tehát elmélkedésbe merülve. De midőn körülöttem minden mély csendben hallgatna; valamely előttem esmeretlen állatok éles sikoltásainak hallására új borzadás futá el tetemeimet. A' hozzám közelebb lévő élőfához sieték, azt menedékül használendő's imé alig két percz alatt a' fa tetejében valék. A' nap a' láthatáron még magosan fenn volt; oh mely nagy vala bámulásom, midőn a' fáról körül nézvéen, legelőbb is Ciangut tornyai ötlének, mintegy két mértföldnyi távolságban, szemeim eleibe. Keserü szemrehányásokat tevék magamnak azon ostobaságomért, mi szerént eddig is a' köröyket ezen módulag megesmérni elmulattam; de örömem is oly nagy lőn, hogy a' reám ijesztett állatokat felejtve, leindulék a' fáról, holott pedig azok éppen a' fa alatt valának. Ez az előre



tőlem észre nem vett látmány oly szörnyű ijedésbe hozta, hogy a' leszállásban, magamra nem ügyelvén, 's a' fáról közikbe lebukván egyet ágyon nyomék, a' többiek megijedvén elszaladának; én pedig az ágyon nyomott állat mellett elnyulva maradék, nem hívéen hogy nekem nem árthatna. Végre látván hogy az állat nem mozdul, felszedém csendesen magam 's Ciangut felé indulék.

Alig haladtam száz lépésnyi útát, midőn egy más láрма, de a' mire nem panaszklok, dobbantam meg. Ugy tetszett mintha egy csomó, együtt tűzesen beszélgető ember szavát hallottam volna, de csak az is hogy azok emberek, elég volt belém bizodalmat lehelleni. Egy pillantás alatt náluk is toppanék 's ime — oh minden csudáknak csudája — bennek száműzött társaimat találám fel.

Ezek az utánok küldött két őrkatonával nyolcz nap előtt vissza jöven azon helyre, a' hol elmaradtam, ott kevés ideig megállapodtak, nem tudván mit gondoljanak hol léteimről 's oda kívárták a' cianguti asszonyosságokat is, a' kik szerencsétlenségemről nekik annyi tudokra is adtak, mennyi előttök is tudva volt. Ezek az asszonyosságok néhány napok alatt hozzám viseltető jó indulatból minden utakat bójártak. Vadászat színe alatt hív embereiket küldötték ki az erdőkbe, de minden keresés küker nélkül marada; sőt számos lövéseket is tétettek, de a' melyeket szerencsétlenségemre nem hallhattam. A' kormányzóné azonban, ki nem képzelhette hogy szánástól egy ember egészen úgy eltünhessék, nem hagyatafel kerestetésemmel, hanem megparancsolá a' két katonának, és négy száműzöttnek azon helyen maradni, a' hol utoljára látott, 's engem éjjel nappal keresni. Ez a' kötelesség nem is vala terhes olyan embereknek a' kik a' vadállatok vadászásából most jöttek vissza, 's annyi éjszakát

töltöttek hitvány szánokban; éppen ezen parancsot teljesíték akkor is mikor szerencsés valék reájok akadhatni, 's ők verték vala fel azokat az állatokat is, melyek megijesztettek.

Azon örömnél hogy társaimmal együtt lehetek nem volt kisebb az is, melyet az orosz asszonyok 's mindének felett annak a személynek jóságán érzettem; a' ki szívemet elrablotta vala. Egész buzgalommal igyekezém tehát háládatosságomat irántok kijelenteni. A' melyet oly nagy lelküleg fogadtak, hogy az által háládatosságom még inkább neveltetett. Ezek hozzánk viseltető jó indulatból még hat hónapoknál tovább tartának a' ciánguti erdőkben. Végre midőn első Péter czár halálával a' czárné minden száműzötteket a' halálos bűnösökön kívül a' szibériai pusztákról vissza hivatott volna, nekünk is elkelte őket hagyni; 's hisszük hogy sajnálva bocsáttak el, valamint mi is részünkről eleven emlékezetünkben tartjuk mind végig jóságokat. (Prevost után.)

Gödri Ferencz.

---

### AZ ELEVENEN ELTEMETTETÉSBŐL MESTERSÉGET ŪZÓ.

A' Calcuttában megjelenő indian journal of medical and physical science egy cikkelyt közöl melyet Tweddell úr Bankurahból (Calcuttától 98 angol mértföldnyire) küldött-bé, 's melyet különössége miatt a' közlésre mi is méltónak ítélünk. Az említett cikkely így következik: „Éppen most egy fellette különös esetnek valék szemtanuja, miről itt mulatásom óta hallottam ugyan, de azt eddig

senkinek sem említettem, mivel a' dolog teljesedésbe még nem ment volt, ma reggel azonban a' hónap betölt, 's tanyánk közelében, egy tó partján egy ember ásatott ki elevenen sírjából, melybe egy hónappal ez előtt élve eltemettetett vala, és pedig a' dschessulmiri Mahara-val egyik ministere Esur Lal jelenlétében, kinek indításából temetteté vala el magát e' különös ember ez előtt egy hónappal. Az ember mint egy 30 éves lehet, az országban szerte utazik. Adschmirba, Kutahba, Endorba 's a' t. 's magát hetekig vagy napokig eltemeteti ha érette jól megfizetnek. Ezuttal a' Rawal fogadta volt meg ötét, azon reménységben hogy ezen tett által korona örökös fog nyerni, mi sikerrel azt a' jövődő mutatja meg. Ezen ember hosszas gyakorlat által azon mesterséget tévé sajátjává hogy lélekzetét vissza tudja tartóztatni 's orlyukainak belső nyílásait nyelvével bedugja, továbbá eltemettetése előtt néhány napokkal minden kemény eledeltől megtartóztatja magát, és így midőn sírjába tétetik üres gyomra semmi alkalmatlanságot nem okoz nekik. Ezen kivülegy zsákba varratik bé, a' sírkövel rakatik ki 's fenekére posztó tétetik hogy a' fejer hangyak 's más férgek hozzá ne férhessenek. Azon hely, hová Dschessulmir mellett eltemettetett egy 12 láb hosszú és 8 láb széles épület. Ennek aljában egy 5 láb hosszú 2½ láb széles 's ugyan annyi mély lyuk van, melybe ezen ember ülve belé helyezettett egy zsákba bévarva 's kezeit 's lábait előre öszve kuczoritva. A' sírra feljül két vagy és nehéz lapos kövek tétettek, hogy meg ne szökhessek, feljül pedig földdel terítettett-bé. A' krip-ta ajtaja bévakoltatott 's kívül örök állittattak, hogy csalárdság ne történhessek. Egy hónap eltelével, az az ma reggel az ajtó kibontatott 's az

eltemettetett sírjából kivétetett szeméi; bévalának záródva, kezei görcsösen öszve szorítva, az egész ember minden élet jel és mozgás nélkül; teste alsó része nagyon meghuttyadt 's fogai oly erősen öszve valának szorítva, hogy vas szerszámmal kellett kétfelé választani hogy szájába egy kis vizet tölthessenek. Azonban lassanként ismét magához tért, tagjait mozgathatá, 's midőn mi láttuk két embertől segítettve felült, 's lassu szelid hangon azt monda nekünk hogy „ha akarjuk ismét eltemethetjük akar egy egész esztendeig.“ Az előt A d s c h m i r b a n S p i e r s őrnagynak azt mondotta volt hogy ő megengedi magát elevenen eltemettetni, 's akkor kinevettetett. Macnaigh t e n kapitány azonban próbát tett vele 's 23 napig egy fa ládába záratá, mely a' levegőben felakasztatott, 's ez neki inkább is tetszett, mert itt legalább bátorságban volt a' fejér hangyáktól. Ezen embernek valóban bámulatos nagy hatalmának kell lenni magán, mint hogy ez egész idő alatt legkevesebb táplálatot sem vészen magához, 's az is csudálatos hogy az alatt míg eltemetve van haja éppen semmit sem nő. Megvagyok győződve róla hogy ez egész dologban semmi csalárdság sem történik.“ Ezen levelet B o u l e a u mérnök hadnagy írta, 's úgy vélekedik hogy ezen ember, kiről egyébiránt semmit egyebet nem tud, ez előtt F a k i r lehetett. B o i l e a u urnak azt is mondták hogy ezen ember már hat 's hét ízben is eltemettette magát, de hogy mennyi időre azt megmondani nem tudták; valamint azt sem mikor kezdette ezen mestegséget üzni 's mi által tartja fenn életét. A' sirt ő maga is megvizsgálta 's pálczájával megmérte. Hét nyolcz nappal eltemettetése előtt az említett ember csak tejet ett, 's azt is csak annyit hogy éppen éhen meg ne halljon, de semmi is ne ma-

radjon, mi az emésztetett külön választó belrészeknek dolgot adhasson. Ezen állapotjában temtetett-el. A' feje hangyáktól nagyon félt, 's ezért mint feljebb is láttuk a' sír fenekére több rétet posztó terítettett. Midőn sírjából kivéetve ismét enni kezd, nagy aggodalomban van, valyon gyomra nem vesztette-e elemésztő erejét. Boileau hadnagya után nem látta többször ezen embert, de hallotta hogy nem sokára egészen helyre állott, 's egy darabig minden nap megjelent a' Maharaival divánjában azon reménységben hogy valami jutalmat fogkapni, de végre a' hosszas várakozást megunván egytevét lopott 's azzál odább állott.

— h — i —

## K Ü L Ö N Ö S P E R.

Egy londoni polgár özvegyiségre jutván, nyughatatlankodék egyetlen egy leánya férjhez adása iránt. Nem annyira ugyan azért mintha a' leányt nem szerette, vagy az is, a' szeretetet nagy mértékben nem érdemlette volna-meg, mint azért, hogy csekély vagyonnal birván, azt vele tetemes sérelme nélkül meg nem oszthatta; e'mellett tapasztalta azt is hogy már eltöltek azok az idők, melyekben Londonban, éppen úgy mint Párizsban is, az erény volt a' leányok legbecsesebb menyasszony ajándéka. A' leány elég szép volt, 's szeretői számosan valának. Ehhez képest, atyai indulatból a' nélkül hogy valaki valamit észre vehetett volna, leánya kiházásítására egy tervet gondola-ki; és hogy annak elsülhetése felől annál bizonyosabb lehessen, előre kitudakolta, ha kész lenne-e tőle jövőendő férjét elfogadni? meggyő-

zódván engedelmessége felől, maga ötöt a' leány szeretői közül a' vendéglőbe meghíván, és őket bővön megvendégelvén, midőn a' bor ereje, a' gond fekete fellegét az elmékről elűzte; és a' szivek bizodalmas közlekedésre megnyiltak; az okos atya a' beszédet szántszándékosan leányára fordította, 's abból, a' mit hallott, vendégeinek leánya iránti szeretetekről meggyőződván; így szóllott hozzájuk: „Én az urakat egyen egyen oly becsületes embereknek tartom, hogy sértés nélkül fel nem tehetem hogy meg ne egyezzenek abban, a' mit az urak eleibe terjesztek. Az urak, így szólla ezután, mindnyájan szeretik leányomat, de hogy mindnyájan elvehessék nem remélhetik. Az urak közül, egyik sem oly gazdag hogy egy minden vagyon nélküli leányt elvehessen, 's én is nyilvánitom hogy halálom előtt nékie semmit sem adhatok. E' mellett minthogy egy sincs olyan az urak közt a' kit én vőmnek jó szívvel el nem fogadnék, hogy egyik még is vőm lehessen, arra a' legeggyenesebb és okosabb utnak a' következőt látom. Tegyen-le az urak közül mindenik három három száz forintot; én is hozzá tészek hármat; akkor vessünk koczkát, és a' ki többet vet, legyen azé a' leány, 's menyasszony ajándékban a' tizennyolcz száz forint is.”

Az ifjak vagy valóságos elszántságból vagy azért, hogy a' bortól felhevültek vala, megegyezének az ajánlásban, 's kiki eltávozék a' pénzt össze szerzendő. A' pénz az egyezés szerént letételvén és a' kitűzött határ idő is eljövén, elveték az ifjak a' koczkát és a' szerencse kedveltje egy igen gazdag kereskedő legénye leve, a' ki hosszas időtől fogva özvegységben töltvén idejét, nagy részét kereskedői gondjainak ezen legényére bízta vala. A' nagy öröm nem igen tud mértéket tartani, a' kereskedő legénynek is lehetetlen va-

la szerencsáját urától sokáig eltitkolni. Az úr az egész dolgot különösnek találá ugyan, de még is örülni láttaték legényének szerencséjén, de midőn a' nyert szép portrait-ját nézegetné, 's arról gondolkodnék, 's a' legény is annak szép erkölcsét eleven színekkel rajzolná, de mindenek felett annak elgondolása, hogy a' jó leány micsoda becsülésre méltó készséggel adta alája magát édes atyja akaratjának, nagyon kíváná őt látni, a' mi másnap meg is történt. A' szerelmet, ezt a' sokszor boldogítólag melegítő, sokszor pusztítólag perzselő indulatot a' látás benne lángra lobbantá, 's töstént elhatározá a' leányt boldogítani, elvenni. Mely szándékát azzal a' kéréssel jelenté legényének, hogy a' leányt engedné nékie, a' vele nyert tizennyolcz száz forintokat pedig tartaná magának. A' kereskedő szerelmes legény a' helyett hogy az ajánlást elfogadta volna, nyilván kijelenté egy felől, hogy ő szeretete tárgyát a' korona herczegnek sem adná által, de másfelől hogy a' nyert summának is csak úgy tulajdonitana becsét ha kedvesével töstént öszve adatnék.

Ezzel az egész dolog komoly alakot váltott. A' kereskedő megbosszankodván hogy egy oly ember, a' ki mindenét nékie köszönheti, így ellene mer állani akaratjának; kérdőre vonta hogy a' pénzt, melylyel az irt summát és a' leányt is nyerte honnat vette? Ezt a' kérdést pedig csak azért tette hozzája, mivel tudta hogy nékie annyi pénze, nem lehetett. A' legény a' kérdés fontosságát érezvén, megzavarodék ugyan, de őszintesen kijelenté hogy ő a' pénzt ura cassájából vette ugyan ki, de azzal a' czállal hogy ha vesztene, urának azt tudtára adja, 's egy két esztendő alatt leszolgálja; de még is előbbi kijelentése mellett rendíthetetlenül marada. A' kereskedő a' legényt

ezen kijelentése nyomán törvénybe idézteté, feladván ellene, hogy a' koczka az ő hasznára vetetett, övé lévén a' pénz, következés képpen hogy mind a' leány mind a' vele nyert pénz ötlet nem mást illetne.

Ez a' különös per a' Kingsbench (westminsteri ítélőszék) eleibe terjesztetett. A' kereskedő, hogy minden embert önnön érdeke iránt kedvezésre bírhasson, a' legény négy vetélkedő társainak pénzek vissza adását ígérte a' nyereségek esetében. A' leány és annak atyja titkos vágyása, noha a' kereskedő legényben nem volt egészen elégitve, mindazonáltal előbb adott szavok mellett híven megmaradtak, 's szerényen várták a' végső ítéletet. A' legény szerelmeshez illő tüzellel folytatta a' pert; a' község pedig a' mely rendszerént a' természet együgyű érzéseire figyelmez, a' leányzó iránti szeretetből azt kívánta hogy a' kereskedőnek legyen felesége, a' kereskedő legény iránti szeretetből pedig, hogy a' leányt nyerje feleségül. A' két véleményt egyeztetni vala már az ítélő bírák kötelessége. —

Gödri Ferencz.

## KÖNNYEN KAPOTT KINCS.

Egy szegény írás-másoló (copirozó) Párizsban, nem régiben egy drága gyémántot igen különös módon kapott, t. i. vett magának egy ív itató pappirosat az író tollaknak törlésére; azonban ennek használata közben észre vett benne (a' mint szokott lenni sokszor a' pappirosban) egy bogot. — Idő-töltő piszkálással szélyel vakarta azt, és nagy csudájára — 's bizonyoson öröme-re-is — egy ragyogó faragott gyémántot kapott benne. — Egy drága-kő áros a' legtisztább félének találván, becsülte 1000 francra.